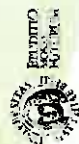

UNIVERZITA MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI

UMB
UNIVERZITA
MATEJA BELA

VIERA MARKOVÁ A KOLEKTÍV

EKONOMIKA PODNIKU 1

SKRIPTÁ

BANSKÁ BYSTRICA
2015

Inovatívne kroky pre potreby vysokoškolského
vzdelávania v 21. storočí
ITMS: 26110230109

VÝSKUMNÁ
AGENTÚRA

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

ISBN 978-80-574-0385-7

SKRIPTÁ

EKONOMIKA PODNIKU 1

VIERA MARKOVÁ A KOLEKTÍV

Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici
Belianum

Viera Marková a kolektív

Ekonomika podniku 1

Banská Bystrica
2015

Učebný materiál vznikol v rámci projektu „Inovatívne kroky pre potreby vysokoškolského vzdelávania v 21. storočí“ (ITMS: 26110230109) v súlade s Operačným programom Vzdelávanie. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie. Prijímateľom nenávratného finančného príspevku je Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici.

Názov: Ekonomika podniku 1

Autori: prof. Ing. Viera Marková, PhD.
Ing. Jana Hroncová-Vicianová, PhD.
Ing. Vladimíra Klementová, PhD.
Ing. Ladislav Klement, PhD.
Ing. Katarína Zimermanová, PhD.
Ing. Lenka Hvolková, PhD.
Ing. Eva Sopková, PhD.

Recenzenti: prof. Ing. Ľubica Lesáková, PhD.
prof. Ing. Iveta Hajdúchová, PhD.

Schválené: Vysokoškolské skriptá schválené projektovým manažérom v októbri 2015

OBSAH

OBSAH

PREDSLOV	6
1. CHARAKTERISTIKA PODNIKATEĽSKÝCH SUBJEKTOV A PODNIKATEĽSKÉHO PROSTREDIA	7
1.1. Podnik, podnikanie a subjekty podnikania	7
1.1.1. Vymedzenie podnikavosti a podnikania	7
1.1.2. Vymedzenie subjektov podnikania	10
1.1.3. Ciele a funkcie podnikateľských subjektov	12
1.1.4. Podnikové produkčné faktory	14
1.2. Typológia podnikov	17
1.2.1. Členenie podnikov podľa právnej formy podnikania	17
1.2.2. Členenie podnikov podľa veľkosti podniku	25
1.2.3. Členenie podnikov podľa ostatných kritérií	27
1.3. Vymedzenie životného cyklu malých a stredných subjektov podnikania	28
1.3.1. Vznik podnikateľských subjektov	29
1.3.2. Chod podnikateľských subjektov	30
1.3.3. Zánik podnikateľských subjektov	33
1.4. Podnikateľské prostredie	35
2. MAJETOK PODNIKU	39
2.1. Charakteristika majetku podniku	39
2.2. Dlhodobý majetok podniku	41
2.2.1. Štruktúra dlhodobého majetku	42
2.2.2. Obstarávanie dlhodobého majetku	44
2.2.3. Oceňovanie majetku	45
2.2.4. Opatrebovanie dlhodobého majetku	47
2.2.5. Odpisovanie dlhodobého majetku	49
2.2.6. Využívanie dlhodobého majetku podniku	56
2.2.7. Udržiavanie a opravovanie dlhodobého hmotného majetku	59
2.3. Krátkodobý majetok podniku	60
2.3.1. Vymedzenie krátkodobého majetku podniku	60
2.3.2. Oceňovanie krátkodobého majetku	63
2.3.3. Využívanie krátkodobého majetku	65
3. NÁKLADY PODNIKU	67
3.1. Vymedzenie nákladov podniku a ich funkcií	67
3.2. Faktory ovplyvňujúce náklady podniku	68
3.3. Klasifikácia podnikových nákladov	69
3.3.1. Druhovú členenie nákladov	70
3.3.2. Kalkulačné členenie nákladov	71
3.3.3. Členenie nákladov podľa vzťahu k objemu produkcie	73
3.4. Riadenie nákladov podniku	80
3.5. Možnosti znižovania nákladov podniku	82

OBSAH

4. NÁKLADOVÉ KALKULÁCIE	88
4.1. Význam kalkulácie nákladov	89
4.2. Druhy a typy kalkulačných jednotiek	90
4.3. Základný kalkulačný vzorec	91
4.4. Členenie nákladových kalkulácií podľa vybraných kritérií	92
4.5. Metódy kalkulovania nákladov	94
4.5.1. Kalkulácia nákladov delením	95
4.5.2. Prirážková metóda kalkulácie nákladov	96
4.5.3. Kalkulácia nákladov v združenej výrobe	97
4.6. Postupné metódy kalkulovania nákladov	98
4.6.1. Fázová metóda kalkulovania	98
4.6.2. Stupňová metóda kalkulovania nákladov	99
4.7. Zákazková metóda kalkulovania nákladov	99
4.8. Normová metóda kalkulovania vlastných nákladov	100
4.9. Kalkulácia štandardných nákladov	102
4.10. Metóda kalkulácie nákladov podľa činností - ABC (Activity Based Costing)	104
4.11. Metóda kalkulovania s rozdelením nákladov na variabilné a fixné	105
4.12. Kalkulácie v obchodnej činnosti	106
5. CENY A TVORBA CIEN V PODNIKU	108
5.1. Cena a jej podstata	109
5.1.1. Funkcie ceny	110
5.1.2. Faktory ovplyvňujúce cenu a jej tvorbu	110
5.1.3. Interné faktory ovplyvňujúce tvorbu cien	111
5.1.4. Externé faktory ovplyvňujúce rozhodovanie o tvorbe cien	112
5.2. Druhy cien a legislatívna úprava cenotvorby	113
5.2.1. Voľné a viazané ceny	113
5.2.2. Voľné ceny	113
5.2.3. Viazané ceny	114
5.2.4. Regulovanie cien	114
5.3. Cenová evidencia	115
5.4. Cenotvorba pri domácom a medzinárodnom obchodovaní	115
5.5. Tuzemské ceny	116
5.5.1. Štruktúra ceny	116
5.5.2. Tvorba cien pri výrobnej činnosti	118
5.5.3. Tvorba cien v obchodných podnikoch	118
5.5.4. Tvorba cien služieb	120
5.6. Tvorba cien v zahraničnoobchodnej činnosti	122
5.6.1. Tvorba ceny pri obchodovaní s členskými a nečlenskými krajinami	122
5.6.2. Ceny v zahranično-obchodnej činnosti a Incoterms 2010	124
5.7. Cenová politika a stratégia	126
5.8. Prístupy podnikateľských subjektov k tvorbe cien	128
5.8.1. Dopytovo orientovaná cenotvorba	129

OBSAH

5.8.2. Konkurenčne (ponukovo) orientovaná cenotvorba.....	131
5.8.3. Nákladovo orientovaná tvorba cien	131
5.9. Vnútropodnikové riadenie tvorby cien	134
6. VÝNOSY PODNIKU	136
6.1. Podstata výnosov a príjmov	136
6.2. Členenie výnosov.....	137
6.3. Základné faktory ovplyvňujúce výnosy	139
6.4. Produkcia podniku a jej meranie.....	139
6.5. Príklady a ich riešenie.....	141
7. VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA PODNIKU	144
7.1. Podstata výsledku hospodárenia	144
7.2. Tvorba a štruktúra výsledku hospodárenia	145
7.2.1. Účtovné hľadisko sledovania výsledku hospodárenia	145
7.2.2. Medzinárodné hľadisko výsledku hospodárenia.....	148
7.2.3. Daňové hľadisko sledovania výsledku hospodárenia	148
7.2.4. Sledovanie výsledku hospodárenia pomocou pohybu peňazí.....	153
7.3. Vybrané ukazovatele hodnotenia tvorby zisku	155
7.3.1. Tradičná analýza tvorby zisku z realizácie	156
7.3.2. Moderný prístup k analýze tvorby zisku z realizácie.....	157
7.4. Použitie výsledku hospodárenia v podniku.....	157
7.4.1. Rozdeľovanie zisku podniku	158
7.4.2. Vysporiadanie straty podniku	159
7.5. Význam analýzy použitia vytvoreného výsledku hospodárenia	160
7.6. Vybrané ukazovatele analýzy cash flow a ich význam pre podnik	161
7.7. Maximalizovať zisk v podniku?	162

Názov diela: **Ekonomika podniku 1**

Autori: prof. Ing. Viera Marková, PhD.
 Ing. Jana Hroncová-Vicianová, PhD.
 Ing. Vladimíra Klementová, PhD.
 Ing. Ladislav Klement, PhD.
 Ing. Katarína Zimermanová, PhD.
 Ing. Lenka Hvolková, PhD.
 Ing. Eva Sopková, PhD.

Vydavateľ: Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici Belianum

Počet strán: 164 strán (text 12,14 AH)

Náklad: 100 kusov

Vydanie: prvé

Formát: A4

Rok vydania: 2015

Tlač: EQUILIBRIA, s.r.o.

© Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2015

ISBN 978-80-557-0985-7